

EHDOTUS HEDELMÄTÄYSMEHUISTA JA TIETYISTÄ VASTAAVISTA VALMIS- TEISTA ANNETTAVAKSI MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI

Taustaa

Elintarvikkeena käytettävistä hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetussa neuvoston direktiivissä 2001/112/EY vahvistetaan sen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden myyntinimitykset sekä tuotteiden koostumusta koskevat yleiset vaatimukset. Lisäksi vahvistetaan eräitä pakkausmerkintöjä koskevia erityisiä vaatimuksia näille tuotteille. Neuvoston direktiiviä 2001/112/EY muutettiin komission direktiivillä 2009/106/EY hedelmätäysmehun ja hedelmätäysmehutiivisteiden sekoitusten sekä kokonaan tai osittain tiivisteestä valmistettujen hedelmänektareiden merkintöjä koskevien vaatimusten osalta. Lisäksi vahvistettiin hedelmätäysmehutiivisteestä valmistettujen hedelmätäysmehujen Brix-asteikolla ilmaistut vähimmäisarvot (liukoinen kuiva-ainepitoisuus).

Neuvoston direktiivi 2001/112/EY ja siihen komission direktiivillä 2009/106/EY tehdyt muutokset on pantu Suomessa täytäntöön hedelmätäysmehuista ja tietyistä vastaavista valmisteista annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1054/2010). Tällä asetuksella kumottiin kauppa- ja teollisuusministeriön asetus (473/2003), jolla hedelmätäysmehuja koskeva EU-lainsäädäntö oli aikaisemmin pantu täytäntöön.

Lainsäädännön muutostarpeet

Neuvoston direktiiviä 2001/112/EY on muutettu neuvoston direktiivillä 2012/12/EU. Muutoksella yhdenmukaistettiin direktiiviä hedelmämehuja ja -nektareita koskevan Codex-standardin kanssa. Neuvoston direktiivi 2012/12/EU on pantava kansallisesti täytäntöön 28.10.2013 mennessä. Tuotteita, jotka on saatettu markkinoille tai merkitty ennen tätä ajankohtaa, voidaan pitää kaupan 28.4.2015 asti.

Neuvoston direktiivin 2012/12/EU kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä on tarkoituksenmukaista antaa koko kansallinen säädös uutena maa- ja metsätalousministeriön asetuksena.

Asetusehdotuksen sisältö

1 § Asetuksen tarkoitus

Asetuksella pannaan kansallisesti täytäntöön neuvoston direktiivi 2001/112/EY siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 § Soveltamisala

Asetusehdotuksen soveltamisala vastaa voimassa olevan lainsäädännön soveltamisalaa.

3 § Tuotteiden koostumusta koskevat vaatimukset

Tuotteiden koostumusta koskevat vaatimukset vastaisivat lähtökohtaisesti voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia. Pykälässä viitataan asetuksen liitteisiin 1, 2 ja 3, joihin on tehty neuvoston direktiivin 2012/12/EU edellyttämät muutokset.

4 § Sallitus käsittelyt ja aineet

5 § Hedelmänektareita koskevat erityisvaatimukset

6 § Tuotteen nimi

Säännökset vastaavat lähtökohtaisesti voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia. Pykälissä viitataan liitteisiin 3, 4 ja 5, joihin on tehty neuvoston direktiivin 2012/12/EU edellyttämät muutokset.

7 § Muut pakkausmerkinnät

Pakkausmerkintöjä koskevat vaatimukset vastaavat lähtökohtaisesti voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia.

Hedelmätäysmehujen makeuttaminen sokerilla ei ole enää sallittua asetuksen voimaantulon jälkeen. Tästä syystä hedelmätäysmehujen makeuttamista koskeva merkintävaatimus on poistettu.

Neuvoston direktiivin 2012/12/EY mukaan hedelmätäysmehujen, tiivisteestä valmistettujen hedelmätäysmehujen, hedelmätäysmehutiivisteiden sekä vedellä uutettujen hedelmätäysmehujen merkintöissä saa esittää samassa näkökentässä tuotteen nimen kanssa maininnan "*hedelmätäysmehut eivät sisällä lisättyjä sokereita 28.4.2015 alkaen*". Mainintaa voi käyttää 28.10.2016 asti. Maininnan sallimista on perusteltu sillä, että hedelmätäysmehuissa pitkään käytetty maininta "ei lisättyjä sokereita" ei enää ole sallittu direktiivin voimaantulon jälkeen, koska hedelmätäysmehun makeuttaminen sokerilla ei ole enää sallittua. On katsottu, että pitkään käytössä olleen merkinnän häviäminen yhtäkkiä siirtymäkauden jälkeen hämmettäisi kuluttajia ja vaikeuttaisi selvän eron tekemistä hedelmätäysmehujen ja muiden juomien välillä valmisteisiin lisättyjen sokereiden osalta. Vapaaehtoista merkintää koskeva säännös on asetusehdotuksen 7 §:n 3 momentissa.

Liite 1: Tuotteiden nimet ja määritelmät

Liite vastaa neuvoston direktiivin 2012/12/EU liitteen I osaa I. Tuotteiden osalta on edelleen jako hedelmätäysmehuun ja tiivisteestä valmistettuun hedelmätäysmehuun. Liitteeseen on lisätty uusi tuoteryhmä "vedellä uutettu hedelmätäysmehutiiviste". Määritelmä vastaa Codex-standardin määritelmää. Määritelmän piiriin kuuluvat esimerkiksi kuivatusta hedelmistä valmistetut mehut.

Hedelmänektarin määritelmää on muutettu siten, että sokereiden ja/tai hunajan lisääminen on vapaaehtoista. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hedelmänektareiden makeuttaminen sokerilla ja/tai hunajalla on pakollista ja myös hedelmätäysmehujen makeuttaminen sokerilla on sallittua.

Aromien ja hedelmälihan ja -solujen palauttamista koskevia säännöksiä on muutettu siten, että palauttaminen on kaikissa tuoteryhmissä vapaaehtoista. Lisäksi on mahdollista palauttaa saman lajin hedelmistä eristettyjä aromeita sekä hedelmälihaa ja -soluja. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valmistuksen aikana mehusta eristetty aromi, hedelmäliha- ja solut on voitu palauttaa samaan mehuun.

Liite 2: Raaka-aineiden määritelmät

Asetusehdotuksen liite 2 vastaa direktiivin 2012/12/EU liitettä II. Hedelmän määritelmää on muutettu niin, että myös tomaattia pidetään hedelmänä.

Liite 3: Sallitut ainesosat, käsittelyt ja aineet

Asetusehdotuksen liite 3 vastaa neuvoston direktiivin 2012/12/EU liitteen I osaa II. Tomaattimehuun tai tiivisteestä valmistettuun tomaattimehuun voi lisätä suolaa, mausteita ja yrttejä.

Makeuttamista koskevia säännöksiä on muutettu niin, että hedelmätäysmehun, tiivisteestä valmistetun hedelmätäysmehun, hedelmätäysmehutiivisteiden, vedellä uutetun hedelmätäysmehun sekä hedelmätäysmehujauheen makeuttaminen sokereilla ei enää ole sallittua. Ainoastaan nektareita ja asetusehdotuksen liitteessä 5 mainittuja tuotteita voi makeuttaa lisäämällä sokeria tai hunajaa.

Liite 4: Hedelmänektareita koskevat erityisvaatimukset

Asetusehdotuksen liite 4 vastaa neuvoston direktiivin 2012/12/EU liitettä IV. Liitteen 4 osaan III on lisätty tomaatin mehu- ja/tai sosepiteisuuden vähimmäisarvo.

Liite 5: Tiettyjen liitteessä 1 lueteltujen tuotteiden erityisnimet

Asetusehdotuksen liite 5 vastaa neuvoston direktiivin 2012/12/EU liitettä III. Liitteeseen 5 on lisätty uusi kohta h), joka koskee tyrnimarjoista saatavien täysmehujen erityisnimiä.

Liite 6: Tiivisteestä valmistettujen hedelmätäysmehujen Brix-luvun vähimmäisarvot

Asetusehdotuksen liite 6 vastaa neuvoston direktiiviin 2012/12/EU liitettä V. Liite lisättiin neuvoston direktiiviin 2001/112/EY komission direktiivillä 2009/109/EY. Direktiivillä 2012/12/EY liitteeseen lisättiin tomaatin brix-arvo sekä mukautettiin mustaherukan, guavan, mangon, ja passionhedelmän brix-arvot vastaamaan Codex-standardin vastaavia arvoja.

8 §: Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 28.10.2013 kuten neuvoston direktiivi 2012/12/EU edellyttää. Direktiivin mukaisesti tuotteita, jotka on saatettu markkinoille ennen tämän asetuksen voimaantuloa, voisi pitää kaupan 28.4.2015 asti edellyttäen, että ne täyttävät ennen tämän asetuksen voimaantuloa voimassa olleet vaatimukset.

Asetusehdotuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu ministeriön yhteydessä toimivan elintarvikeneuvottelukunnan tuotekohtaisia säädöksiä käsittelevää asiantuntijaryhmää. Tässä ryhmässä ovat edustettuina seuraavat tahot: maa- ja metsätalousministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Tullilaboratorio, Elintarviketeollisuusliitto ry ja Päivittäistavarakauppa ry.